

10
N 33.
Dra Mjerczina Luthera

džiwne

Wječzenja

na

naschich Krajow pschichodne Bodendzenja.

Wuczawt

f 1557 w Gislebent cjisheczaneho Biskupa:

120 Wječzenjow

Ghezje dostojneho Wojza

Knesa Doctora Mjerczina Luthera

wot wschelakich Schtrafow,

kiž maju po jeho Smerezi na njemski Kraj pschindž.

(Sa 2 Nst)

Budyschini,

Sakozer F. A. Reichel.

Wk 1212

**Bola F. M. Reichela we Budyschini su bischeje wujchle:
Lutherowa domjaza Postilla.**

Tasama je newjasana sa 3 Etr., do Kozje swjasana pak w naj-
tunijchim Swjasku sa 3 $\frac{2}{3}$ Etr. a w najsljepchim sa 4 $\frac{1}{2}$ Etr. Na
dobrej bjelej Baperi tesame Knihy newjasane 4 Etr. placza.

Lutherowa domjaza Postilla, sadriwe Knihy, polne
tak sornowej a sjawnej Neczje, kajkaz so naschich Dnjach husto
nesklyski. To su sawjernje Knihy sa Dom, kiz dyrbjate, kaz koz-
dym Rodzi, tak tez kozdej Khejzzy bycz. To su Knihy, rzez
Wjernosj a Troscht namakasz a kiz maju duchomne Natwarjo-
wanja nawschje Nedzele a swjate Dny.

Wschy kozdym nowym mandzelskim Swjasku dyrbjate tute
Knihy w kodymaj Mandzelskimaj wošebi sobudate aby wot neju
sameju kupene bycz.

Urndtowa Paradiß-Sarodfa.

Tasama je newjasana sa 16 starych Ssljebornow, do Kozje
wjasana pak sa 27 $\frac{1}{2}$ nowych Ssljebornow.

Urndtowa Paradiß-Sarodfa, tez jara rjane a wazne
Knihy, we kotrych; kisheszjanski Duch bydli. Wone su sa khudschich
Ludzi, kiz sebi Postiliju kupicz nemoza, a kozdemu ma so radzicz,
so by se je kupil. Schtuž we nich nutrnje lasuje, budze natwa-
reny, a wone so jara jako Dar kselenemu Schwortkej hodza.

Bogazkeho Schazkaschczik

(kiz na kozdoy Dzen we Ljezji Spruch a Schtuczju ma) snowebo
wotczischczecz dacj sedzu, dokelz ton prjeni Budawł tehosamebo
skoro pokupeny je. 15 Nsl., swjasane 20 Nsl., na dobru bječu
Baperu 20 Nsl. newjasane.

Bogazkeho Schazkaschczik, wot prawje kisheszjanskebo
Muža napisane Knihy a Njemzach wele Kas czischczane. Nowy
berski Budawł je pscheweczeny a sporedzany. Tak budzesa Tar-
seny Lasowarjow sneho Wokschewenje a duchomne Wepelje czer-
pacz moz. Na kozdoy Dzen pschindze druba rjana Schtuczka a
drubi rjany Spruch psches zyle Ljeto.

Lasowarske Knischki

sa bersku Młodzinu,
wobndate wot J. Ch. Körniga, Duchomu w Rakezju. Sa 2 $\frac{1}{2}$ Nsl.

Dra Mjerczina Luthera

dźiwne

Wjeczzenja

na

naschich Krajow pschichodne Bodendzenja.

Wuczał

1557 w Gislebeni czishejaneho Pisma:

120 Wjeczzenjow

Gjesze dostojneho Wotza

Knesa Doctora Mjerczina Luthera

wot wschelakich Schtrafow,

kiz maju po jeho Smerczi na njemski Kraj pschindz.

Budeschini,

Salozer F. A. Reichel.

S a w o d.

Bewschjemi Wječczenjami, kiž su hač dotal wu-
schke, móhli telej najljepsche a najwjeszische byč, do-
kelž ton wulki Reformator a Propheta, Dr. M. Luther
uiz jenož tedomny Čas pschewidzesche, ale hižom
tedy, te Podawki kiž mjejachu posdžischo pschindž swje-
stym Dopředkawidženjom předy Čas prajesche, schtož
te, we tymlej Pišmicžku sestajane Ronczka sjawnje
wobšwjedšja. Dalej Knizka pač je krotki ale šwjerny
Wuczawč šjara žadnych Knizkow, kotrež najpredy we
Pjeczi 1557 wot P. Glasarja Cislebeni s tym Titulom:
„Sto a dwazyczi Wječczenjom česzedostojneho D.
Mjercžina Luthera, wot wschelakich Schtrafow, kiž
dyrbjachu po jeho Šmerczi na njemste Kraje pschindž.
Sjeho Knihow romadu sestajane, kiž bjechu we łaczanskej
Ryczi napišane, do njemsteje pscheložene psches Pje-
tyra Glasarja. Pomenowane Knizki buchu we R. 1527
wudate, w R. 1592 w Magdburku snowa woczisčžane
a Anno 1608 w Dreždžanach k tšecžemu Molej nakla-
džene. Wone budžejaj tych, kiž starobliwje do Pschi-
choda ladaja, a do tajkich Wječczenjom hiščeje wele
džeržaj, wjeszi swesčelicž a jim wulki Wuzitk pschinesž.
Na to šo wesełi

W u d a w a r.

WK 8° 1212

Dr. Lutherowe Rosbudjenje swojich Wjeczzenjow.

„Tu Radu sym bes druhimi we swojim Žiwjenju mjet, sa kotruž so tež Bohu temu Knesej dżakuju, so sym widził a husto shonił, so su moje Wjeczzenja koždy Čas wjerne byle“.

„Wjeczju pak wutrobnje nerady, pschetož husto sym shonił, so je so stało, sčtož sym wjeczil“.

„Dokelž sym niemski Propheta (telej horde Mleno dyrbu sebi wot njetk sam pschizpicž mojim Papistam a Wosłam k Wesełu a k Spodobanju) da chzu, kaž so swjernemu Wuczerej saleži, swojich lubych Niemzow trasčicž“.

1. Taklej budže bohi Lud khostany Werchow Blasnoszje a Njecha dla. Werchojo (Fürsten) su blasnili, Lud dyrbi czerpicž. Ale Lud bje tež to Čzerpenje saskužik, pschetož won bje melčzał k zusemu Njechej a nadnim Džjel brał, a bjechu se swojej samšnej Wjestoszju a Skoszju tajku Schtrasu na so pschinešli. Dyž njetko jedyn Werch pschindže a woblehne nam Mjesto, a da krajnym Wotročkam (Wojakam) kž dyrbeli nas wobaracž, slje snami sakhadžecž, da wołamy, so so nam slje dže, a skoržimy na Tyranswo swojich Werchow. Ale predy bječmy to dyrbeli wopomnicž, a Bohu temu Knesej poslušni bycž, kž nas psches swoje Słowo k Pokucži wabi.

2. Taklej to pschindze, dyž Rhostanje na Kraj aby Mjesto Rjecha dla pane, tedy so najpredy Knežo a Poddanjo sašlepja, tak so do jenajkeho Rjecha a Rhostanja sa-panu, kaž to wschitkich Ludow Historije wobšwjedša. Dofelž dyrbi turkowske Wojsko njemski Kraj sahubicž, dyrbja so predy wschitke Mjesta napelnicž s Wichomstwom, s Neswjernosziu, se Skosziu, s Pscheradu a s Pscheczjehanjom; pschetož tak dyrbimy czinicž, so bychu nasche Rjechi sesrawite.

Rhostanje wotpoczowasche na Mjeszczjanach, wschelakeho Rjecha dla, duž sawany zyly Lud dla Blasnoszje Werchow do žadlawych Rjehow a Skosziow: quidquid delirant reges, plectuntur Achivi, so su Werchojo Blasnojo, to dyrbi Kraj nesž. Duž tej, dofelž tak wele žadlawych Rjehow bes nami kneži, budže so naposledku stacž, so budže psches Blasnosz jeneho Wercha tajka Schtrafa a tajke Nesbože na nas panyč, kiž budže nas sahubicž. Dofelž Lud tak sše czini, budže jedyn Werch Blasnosz wobendž, psches tu budžemy wschitzy sobu czerpicz dyrbecž, dofelž neposłuchamy a so nepoliepschujemy.

3. Njemsta, Njemsta, so ty Gjaš swojeho Domapytanja nespoznajesch; kak so cži naposledku pondže? Wele hore, hacž Jerusalejmej, hacž so runicž temu tež derje nendžjesche. Stawaj! schtuž chže so napominacž dacž, je dosž napominany, schtož pak necha, nech swojemu Skazjenju nas pschecjo czjert.

4. Schto je we tutym Žiwjenju wosche; džensja stejisch, jutsi ležisch; džens wjerisch prawje, jutsi sapanesch do Bluda; džens masch Nadžeju, jutsi žwyfluješch. Kak wele pjeknych Ludži nesapane wschjednje do Bludnikow Bludnoszje? Kak wele nebudže jich panyč psches tychšamych a psches drube pschichodne Czrody? Tu stejimi wschjednje bes Pschestacja pod Lebijiemi a Nožami Czertow, kiž wodnio a Nožy jako rujaze Lawy wokolo khodža, kakaja a rubaja bes nami jako we Rjesu, so widžimy Ssekery hortach so blystacž. To je wjeste Snamjo, so je wulle Nesbože na Puczu, kiž psches Swojet ma czahnyč.

5. Sŭwjeta Njedzał je tak psche wscho wulki a so wschjednje powetschuje, so, heifolt sudny Dzen do njoh' ne-pschindze, so staramy, haj so nestaramy ale s Wjestosziu wječezimy a woczakujemy žakofnje schtraschne Pscheszjeht a Njew Božt, so by swoje Sŭwjetlo sašo k sebi sczahnył a Gzemnosz na wscho wupschjestriek.

6. O straschny, kutny (ernster) Sŭbniŭko, kak potajne a straschne su twoje Sŭbny! kak wjesty pschebyka Pharoo, bož so czerwenym Morju netepi, a newidzi, so je pecza jeho Wjestosz ton prawy Njew Boži nadnim. — — Boh je moj Sŭwjedk, so noschu we Wutrobi swojej Stysk a wulku Starosz, jeli so sudny Dzen tu Hru nesahubi, budze Boh swoje Słowo precz wsacz a njemskemu Narodel tajku Sslepotu pošlacz, so je mi žakofne, na to spominacz.

Wele sym priedował a pišak, so dyrbja so dobre Schule sakožicz k Woczehnenju wuczonych Mužow a Žonow, skotnych bychu dobri Fararjo, Priedarjo a dobre Hospoŭy nastali, so by Słowo Bože we bohatym Kc jewi wostalo. Ale tu je Sŭwit tak ljeni a komudzazy, jako by chyzł sazwyflowacz na Žiwnoszi a cžasnym Kubli, so budze po mojim Sdacju na to pschindz, so budzeja wobojt, schulszy Weczerjo kaž Duchomni Konz wsacz dyrbecz aby so na njekajke druge Dželo položicz a Słowo puschežicz k Wotwobroczenju Woda, kaž Lewitojo Božu Słuzbu wotpołożichu a wjerjachu, jako Nehemijas pišche.

Neje pak to srudna Žakof, hačz dotal je Mjesto se schtyrimi aby spečžimi Stami Mjeschczanami dawacz mohło schješ haj bydom Stow Schješnakow proscherstkim Mnicham, wosche teho, schtož su Biskoposo, Dffizialojo a drnsy Dračjojo rubili. Liczi (rachnuje) hišchje so ktemu, schtož so sa Wyrzu, Židu, Skoto a Parlje a druge newužitne Wjezy haj tež sa Wino a Piwo wudawa, da tajke Mjesto sa Ljeto wele tawfent Skotych podarmo rosmeze. Dyrbjało pak Sto aby dwje Szi sa dobre Schule dacz, da neby Niczo mjelo, da kneži Skupota a Starosz wo Sežtwenje, da by so koždy bojał so, by to Gloda wumrecz dyrbjał. Schto

da pak budze Boh naposledku k temu prajtez? To budze prajtez: czehoz so Besbojny boji, to budze na neho pschindzi, Hlada so bojimy, Hlad budze nas nadpanecz. Boh budze nam Czasa poslacz, dzez budzemy Starosze dosz mjecz a sebi tola nebudzemy pomhacz mohz a stanell so, kaz so to njetko sda, so surowa Drohota pschindze, da so nam to prawje stane, dokelz chzemy to mjecz.

Hewak smy Sawednikam, Popam a Mnicham, kiz nas se Stoszu a s Mozu potkoczowachu, niz jenoz dosz a na dosz, ale tez Kraj a Ludzi dawali a jich k wulkim Knezim czinili. Njetko pak, dyz mamy swjernych Wuczerjow, kiz nas k Poljepschenju a k Potswoszi se Sslowami a se Skutkami wedu, dzerzimy jich juz kaz bohaty Maz khudeho Lazara a nesamozemy njetko tych dobrych a sprawnych Wuczerjow seziwicz. Rajke smjeje Boh na tym Spodobanje, to budzemy po Krotkim shonicz! Nam neje k Radjenje, duz tez budze Boh snowa saz swojej Wuschi satylacz a nas newuskysheciz.

S. Dajcze nam na swoju predawschu Zalosz spominacz a na tu Czmu, we kotrejz smy pschewywali. Za wjerju, so Njemsta hishcze zenje tak wele wo Bozim Sslowi slyschala njeje, kaz njetkolej. Dzemyli pak tak dale bes Dzaka a Czesze, da mamy so bojecz, so budzemy hishcze horschu Czjemnosz a Kschindu czerpicz dyrbecz. Lubi Njemzy kupujcze, dokelz je Hermank psched Duremi! hromadzicze, doz Sklonzo swieczit a je dobre Wedro. Pschetoz to dyrbicze wedzicz: Boia nada je jesdzaty Sliwk, kiz saz nepschindze, dzez je pobyt. A wy Njemzy, nemyslcze sej, so ju wjecznje smjejecze; duz hrabaj sa nej a dzerz ju twerdze, schtuž hrabacz a dzerjecz moze! Ujenje Ruzny dyrbja mjecz ste Ujeto.

9. Schtoz Wuczerjam aby Schulerjam dawasch, to sy Bohu samemu dak a dyrbisch wedzicz, so Bohu stym spodobnu Ssluzbu a Wopor pschinebesch. Pschetoz syczischli Wuczerja aby Schulerja, da dawasch Dzesatk Domu Bozemu, kotryz bes Schulow a Schulerjow nemoze derje sdjerzany bycz.

10. Nedyrbjato Zyrkwi wulke Nesbože steho nastacj, so so zyrkwinszy Ssuzomnizy a wosobje Wuczerjo tak krotko dzerja a stupje saplacjuja? Wona nesmjeje wucenyh Ludzi bosz, duž budza ju newuczeni Wotrocizy fastaracj dyrbecj, kiž nemoža dale pschindz a budze psches nich hrosnje a slje wodžena.

11. Sswjet je Pczokka, kiž žaneho Žahadta nima a dželacj nemože, ta žiwí so wot Medu płodnych Pczokow. Tak maju tež cži Werchojo a Tyranojo wulki Wužitk s Wu-pschjestrowanja teho Ewangelijona, pschetož cži buwaja psches Njer a Sbože khschesztjanskeje Zyrkwje bohaczi; ale tym khudym a potrebnym zyrkwinskim Ssuzomnikam nedadza niž Koschlu.

12. To je Sda sa Gordnych a to budze so tež junu naschim Semjanam stacj, pschetož woni sazpa hacj na najhordžišcho a tepzeja s Rohomaj wschlitich tych, kiž su snišcheho Njada. Tule Gordosž Boh nemože cžerplicj, duž swojemu Skazanju napschecžo bježa.

13. Bohacze sje posypant s Prjedowanjom Božeho Sstowa, ale kak jo nedžakomni Poskucharjo horje beru, wi-džimi derje. Pschetož do Zyrkwjow cžiščži so Tyranstwo Werchow, Richomstwo, Zebanstwo a Kubežnistwo, kiž žtu Njemsku wuzyzuje, a budžejali cži Ludžo dljehe swojim slym Žadoszjam služicj, da budze wjeszi straschne Pschemjenenje so stacj. Njemška budze so wele hinał sažojicj. Pschetož Głaz budze pschindz, džež budza fastacj wschitke Hermanki a ta wulka Pycha a Gordosž we Twarenjach Draszi a Djedzi, ale swulkej to Schkodu sa Njemsku. Sswjet je nerosemi a nedžakuje so sa te wschelake Dobroty Bože, kotrej wschjednje wužiwa. Njechi su wulke a hrosne, dokelž so nestanu s Nerosomom, ale so stanu pschecžiwu Rosomej. A tak nebudža Njemzy predy pschestacj hrjeschicj, dož ton aby tamny swonkomny Nepschecžel pschindz nebudze, a jich džiwemu Waschnju Mesu stajicj. Mloczicj je hižom so sapočato, kajke pak budzeja Pluhł a Schczernišchcža Konz wsacj, to budza

czi sponicz, kiz so nochzebja napominacz dacz: my smy samolweni.

14. Bojecz so mamy, so budze wulka Zalosz a Nesboze Njemsku podendz, jeli so Boh to nadnje newotwo- broczi, woczoz wschjednje proshymy. Kupowanje, Twarenje a Szadzenje nima Mesow ani Konza, tez zere Szupota a Richomstwo wschjednje wokolo so, so sebi myslu, to nemoze dolho dzerjecz, ale dyrbi so borsy stamacz. Po Czachu budze na to pschindz, so, schtoz budze Ludzi napominacz chycz, zanu Wjeru a zanu Bojosz psched Bohom we nich nadendz nebudze. Tehodla budze Szwjet, dokelz Szwjetko nerodzi, swulkej Szlepotu sbity.

15. Potom poczehne Pscheszjeha psches Njemsku, a to nebudze dolho wjaz tracz. To budzetaj Szupota a Richom- stwo prijenej smertnej Njehaj, kotrejuz dla budzemy wschitzy czerpicz dyrbecz Bozi Njew a Brut; pschetoz tajkich sata- manych Ludzi smy bes sobu czerpili, ne smy jich swareli, jim wobarali, ale smy snimi so stowarscheli.

16. Ach tajke pjelne Dzieciatko neje Szwjet! Slych Dnjow so bojt, dobre nemoze snesz, hudaj! schto sebi zada? helski Wohen a Czerta na Pschidawt, sa tym so bjedzi a to tez budze dostacz.

17. Jako bjechu Zidzi do Babilonskeho Hubenstwa dowedzeni, bu jich Kraj wutupeny a skazeny; dzez pat so Kraj wupuszi, tam tez so sahubi wschitka jeho Njadomnosz (Ordnung). Steho sczjehuje dale, so tez teho Kraja Rycz so shubi, kaz je zidowska we Grichlskej a Walskej do grichi- skeje a walskeje so shubila; runje tak budze so tez njedy snaschej njemskej Ryczu stacz, dyz budze nasch Kraj swoju Schtrafu dostacz, kiz je sebi dawno hizom sasluzik.

18. Ton Knes je poryczak we swo im Njewi, jako Romskich pscheczjwo swjatemu Mjestu Jerusalem posla, a posdzischo, jako saso Romskich psches Szerbow a Gothow khostasche. To su czesche a twerde Sstowa, haj mozny selesny Hloß je to, kiz je tych wulkich Monarchow a Poten- tatow sbik. Tajke hnjewne Sstowo slyshi so njetko nerady

a Njemška budže jo borsy škyschecž, dyž budže skoro swo-
jeho wulkeho Redžaka a Saxpenja Božeho Słowa dla
pšes Newjerjazych a Besbožnych khostana.

Bokutu necžinicž, to je Njemzow Hryech a budže jim
sawjeszi Schiju slemicž. Hacz šmy runiž swulkej Šwjer-
noszju wołali a napominali Werchow, da tola njekotři na
to ledžbowali nejšu, ale šu šo hšchcže bole pšhecžiwu nam
rošhorili. Duž nemožemy nicžo druge cžinicž, hacz woczja-
kowacž na hn ewny Hlož teho Kneša, kotryž budžeja cž
Besbožni šredž šwojeho Skazena škyschecž.

19. Jako Ludžo spachu, pšhindže Nepschecžel, to ma na
šebi, šo neje možno Khezarštwu wobrucž. Pšchetož laj, dokelž
špja, postanu borsy neprawi Bratsja a wopacžni Prophetojo.
To šu Bratsja, ale nenadžujžy pšchewobroc, a šo do Schiba-
šow, a postanu, tak rucžje hacz Škladnosž namakaju, hacz šo
runiž Khwilu taja. Pšchetož niž wšchitžy nemjenja derje snami,
wot kotrychž šebi myšlachmy, šo jara na našim Boku šeja.

20. Kak šejt to njett š Njemškej? Sawjernje tak, šo
ničton newje, kajši smjeje to Konz. Pšchetož Ludžo khwataja
še wšchej Špješnoszju šwojemu Skazanju napschecžiwu; ša-
khadžeja hacz na najhrosnišcho, šo bychu šebi Skazenje bo-
hacžje šaštužili. Duž mamy šo bojecž šo budže naš Boh
predy šapschijecž, hacz šebi myšlachmy. Boh rostokeže a šlasy
po Kruhach Kneštwu, dojž njedy wšchitko nepschewobrocži.
Po tom hagle budže šo šewicž, šhto je Wina byla.

21. Tehodla dyrbimy we wšchelakej Rusy a Hubenštwi
pšchewyvacž, dokelž to Šbože, kiž šo nam pošlicuje, šazpi-
my; runiž šo Šwjet po žanej Šchtrafi nepoljepschi. Ne-
prijedowasche Loth podarmo we Sodomi? Nowah prienemu
Šwjetej? Tak šo nam Njemžam tež pondže. Nechamy
šo poljepschicž pšes Pestilenzu (Mor) Wojnu a Drohotu,
duž budžemu do cžista škajeni.

22. Kaž šo Bobožni po Khostanju Wšchehomozneho
poljepschujia, tak šo Besbožni po Khostanju pohorscheja, kladu
a hromadža na šo Božu najhorschu Šchtrafu, dojž šo žyle
neskoža a nesahubja. Njemžy nebudža potom pšes šwojich

Wojwodow a Woschich wobruczi, na kotrychž so njetko tola tak jara spuscezeja.

23. Pola nas su, Bohu zel, Sapoczatki tajkeho Nesboza jara kwidzenju. Wschitzy dzjelaja na Mahromadjenje Kublow a na to, so bychu s Nebansiwom, s Wschitkrotsenjom a s Neprawdoszju druhich sahubili, sami pak so wobohaczili. Medyrbjato pak so stajkimi Ludzimi zyte Dostmowstwo skasycz? Zeli so to stane, da wschitko druhe do Gromady pane.

24. To je wjeste, so žane Ludy we žanych Krajach psches 20 let Njadomnosz a Sprawnosz neskhowaja, to wobswjedstewi wobej, zyrkwinska a swjetna Historija. Tak tež so njetko Niemska pokaze, kaž by ju Czert sam wobsynyl. Młodziska je nehanibita a dżiwja. Stari su Ličomnižy a skupi do lutyh Griehow a Skosziow sakorenent. Tehodla so Nichton netreba dżiwacz, so nam tajki Strach a tajka Nusa hrosy; to Swjeta Bjech a Waschnje hinaf nepschida.

25. Dżieczki wufnu pola nas sakrowacz a Boha hanicz skoro predy hacz moja rycjecz. Chacz a jebacz pschi Wifowanju, so sa Wuschiknosz khwali. Mordowanje a Paduchstwo je Semjanskiwa wosebna Pycha. Mandželstwo łamanje so wjazy nekhosta. Tak kladze so prawje, kaž Propheta praji jedyn krawny Grieh na drugi, to je: Griehi so s Griehami žiwja; jedyn czjeri k druhemu. Ale kajka budze Schtrasa na tajke hrjeschne Žiwjenje pschindz? To pokasuje ton Propheto a praji: Tehodla budze ton Kraj žalofny k Wohladanju, a wschitkim Wobydlerjom pondze so slje. Pschetož Swjerjata na Polu, Ptaki pod Nebesamy a Ryby we Wodzi budza precz tornene.

26. Werchojo sakhadzeja zadkawje se swojimi Poddanami, wobczezuja a wuzyzuja ich žalofnje. Byrgarjo sami drjejeja so a schtrabeja nimo Mjery, k temu su tež wschudze lute Wojny, tak so je ta srawa a jara winowata Niemska na wschjeh Stronach tyschena a poczisczena. A samo Sbože, runiz by rady chyzlo, jej neby derje pomhacz a ju wumoz mohle.

27. Ženje neje k štyschenju bylo, so bychu Poddanjo dy taklej wobcežení byli, so bychu jeno Werchojo krašnje twaricž, droho so drasžicž a wele Gzeledze sebi dzerjecž mohli, jenož k temu, so by so wschitko pschecžiniko a skonzo- wało, pschetož to je Wina, so jim ženje nedošaha. S tym dawaju tež druhim Pschicžinu k Skuposži, jako tym kiž maju Prawo sudžicž a hewak druge Sastojnstwa wesa, kiž k shromadnemu Wužitkej služja. A tajke Skosžje haja so tež we wulkich Gmejnach, pschetož bes Bohatymi cžjerja so wschelake Skosžje bewscheje Grosy. Či možni sebi mysla, so je jim stymí Kublami tež Mož data, wschelake Neprawdosžje hnacž, steho pschindžje Potkocžowanie khudnych Ludži, Lichomstwo, Mandželstwołamanje a teho runja. Naposledku pak steho szjehuje Wutupenje a Skazjenje žylych Kralestwow a Gmej- now, jeli so so psches saznu Potutu a psches Wobroczenje tajkemu Pohorschowanjju newobruje.

28. We njetsšichim Čzasu je dworska Krašnosž a Pycha jara so sahajika. Dokelž da Nutspschindženje k tajkej Kraš- nosži nedošaha, da widžimy, kak so Poddanam nowe a ne- swuknene Dawki nakladuja. To stanje so powšitkomneje Rusy dla, tak so praji, ale koždy derje widži, sčto je Wina tajkich Dawkow, menujzy, so Werchojo wetschu Pychu a Kraš- nosž wedu, hacž je treba. Tehodla dyrbjalo te Prjedowanie Prophty Michi wschitkich Werchow napominacž, so bychu so swjeru pasli psched neprawym Wužiwanjom swojeje Mozy k Wušlukanju swojich Poddanow. Pschetož ton Pro- pheta praji: Kotsiž mojemu Ludej Rožu sdrjeja a Mjaso sjeho Rohow, či budžeja so k temu Knesej wołacž, ale won jich nebudže wuššyschecž.

29. Turka *) je kaž Morjo, kiž wulle Žolmy meze, a dyrbjalli šnadž so snaschej Mozu wotdžeržowacž, šda by snami dawno wscho bylo; pschetož my Njemzy spimy, nazlo- kamy so a nimamy Werchow, kiž bychu mudri a muszy dosž byli, so bychu so k tajkim Wjezam hodžili. A dy by

*) We njetsšichim Čzasu šnadž Ruša. Pschispy. Pschetožerja.

Turka nepschestal, da by Njemstu hižom dobytu mjet, pschetož tudy neje Richton, kiž by nas dowobruł ani Khjezor ani Kralojo ani Werchojo. Boh sam sa nas wojuje, hewał by so dawno snamł časnje stało; pschetož Werchojo a Semenjo su žiwí we žadławym Wobžranstwi, we wohidnej Nepotiwoszi a Skuposzi. So pał smy sdžerženi, to smy psches Božu Wschehomoz a Dobrocziwosz sdžerženi.

30. Chželi Boh Kraj sahubicž, da wosme sneho wschitke Rosladan,e a wschu Mudrosž a da jemu, kaž Propheta praji, Džjeczi sa Werchow, chželi Jesa rosbicž, sadži Błasnych nane. Babilonskim nepobrachowasche Moz, Bohastwo a Lud, tola pany jich Kraj, pschetož won nemjejesche rosladliwych, mudrych a wutrobitych Muži dosž. Tak so tež Njemstej pondže, kotraž ma Wojakow, Bronjow a Konjow dosž, ale nima smužiwych Ludži dosž, duž sej jeje Bronenje wele pomhacž nemože. Taklej Boh cžini, Sorna stronu Kladže a potom Pluhi do Wohnja cžisnje.

31. Kał žalosne Pschesžjehi a Sahubenja njepschjeszera na Njemstu te žadlawe Richomstwo, kiž wschudžom tak kneži, so jemu žane Dowobrucje wjazy neje, wosbeje dokelž tež cži, kiž dyrbeli jemu wobaracž, sami we nim tsja, a dokelž koždy, schtuž jenož može se swojimi Penesami druhich kluka a pschi tym na Boha ani na swoje Sswjedomnje neposłucha. Tak cžjeri wedžiwšči se swojim stym, satamanym Sswjedomnjom do Helje a wala to Boslecžje na so, kiž hižom je na wschu wohidnu Skuposž wuprajene, so menujžy swoje wulicwomnene Kubla nebudže we Njeri wužiwacž, ale se pał psches Božu Schtrafu shubicž, pał tola niž tym Sswojim k Wužitku wotkasacž mohž.

32. Boh je njetko sapocžal, se wschelakimi cžesklimi časnymi a cžjelnymi Nusami nas domapytacž, ale wele cžesche pschindu, dyž budže swjate Ewangelijon s Njemsteje precž wsate aby dyž budža wopacžni Wuczerjo pschindž, a jedyn to a druhi druhe wucžicž. Potom budže Nebjo fesanfane, a cži wopacžni Prjedarjo je nemoža wotanknycž dacž. Duž by wjeszi jara nusne bylo, so bychmy krucžje

so modliti, ale nasche Wutrobny su symne ktemu, to cžini, nasche Szjeny hiscže so nepala a my hiscže žanu Schobu necžujemy. Riz mene ma Czert Myšlach, so cže žylu Njemsku s Krwju potepicž a Evangelion precž wsacž, jeli so so jemu to psches Modlitwu pobožnych Kscheszijanow newobruje.

33. Tajke je šyła, dokelž koždy, Bur, Mjeschčan a Semjan jenož wele Tolet hromadu schrabe, so škupi, do so tyła a trubi, cžjeri wschelaku Specžiwosž a Kroblosž, runje jako by Boh nicžo nebył, duž tež pola nas kaž we Sodomi a Gomorha žana Poslušnosž, Potšiwosž a Czesa wjazh knamafanju nebudže.

S Wutrobu nerady wječcžu, pschetož husto šym šhonit, so je to wopravdži pschischko; ale dokelž pať je wschudžom tak slje, so dyrbu so staracž a so do toh' podacž, da cžu so šam pschewinycž. Njemste pondže so, kaž je so Sodomiej a Gomorha schko, nech stane so jej to psches Turku, aby nech šama do Hromady pane. Runiž Šwjet na to nekedžbuje, tež wedžicž necha, so dyrbi wumrecž a psched Seud stupicž, ale pschecžiwu posnatej Wjernošči sakhadža, da dajcže nam tolej k Buschomaj a k Wutrobi wsacž, so by nas Boži Šnjew tež sobu nestornyl.

34. Wopomn schak šam, tak wele je cži Kublow twoj Boh darmo dať a cži wschjedn e dawa, menujžy Czjeto a Duschu, Dom a Dwor, Žonu a Czjecži, ktemu šwjetny Mjer a Sašlužbu, wosche teho wscheho tež Evangelion. A tola šy nedžakomny a nespojny. Nedyrbjal so Boh na to rošhnjewacž? Nedyrbjate Mor a druhe Pscheszjehi nas domaphtacž? Nedyrbeli sašlepeni Ludžo, džiwi, pušži Tyranojo knežicž? Nedyrbjate Wojna a Swada nastacž? Nedyrbjate ške Knežerstwo na Njemsku pschindž? Nedyrbeli Turkojo a Tartarajo nas wurubicž? Haj, žadyn neby Džiw byl, dy by Boh woboje Durje a Wofna we Heli šwocžijnak a bes nas dať Czertow so šypacž, kaž Šnjehej s Wrocželow, a s Rebes padacž dať Schwabylej a helstemu Wohnju a nas wschječ hromadže pscheshadžit do Hlubiny teje Hele, kaž Sodom a Gomorhu, pschetož byšhtaj-li

Sodom a Gomorha tak wele mjelaj, te, ko słyschałoj a widzitoj, dženšnišči Džen sčezje bysčtej staloj; pschetož wo Džefacijnu tak stej stej ljedom byłoj, kaž njetko Němška je, nejstej tež mjelaj žane Bože Słowo a niž prjedarski Amt. To pak mamy, a tola cžinimy, jako bychmy chžyli, so by Bože Słowo konž wsako a snim wsčitka Potšiwosž a Čzesž so minyła. We tym so podeperaju a džeja Ruku sa Ruku cžt hłodni a khudži Sbjekarjo, kaž Semenjo a Bohacži. Tamni sawercža a podryja Bože Słowo, cžt Bohacži a Semjenjo pak pytaju wsčitku Potšiwosž a Čzesž sahubicž, so bychmy Ludžo byti, kajžž bycž sašlužimy.

Proschu Boha wo hnadnu Hodžinku (Stündlein), so by me k sebi sawołał a mi widžicž nedał tu Žalosž, kiž budže na Němšku panycž, pschetož bychuli džefacžo Mo, sašojo postanyli a sa nas so modlili, da nebychu nicžo dokoneli. Tak cžuju tež, so, chžuli šam sa šwoju lubu Němšku so modlicž, moja Modlitwa so wotrašy a nemože so horje pschecžiščecž, kaž hewał, dyž wo druge Wjezy so modlu. To budže so stacž; Boh budže Lotha wumoz a Sodomej so pschepanycž dacž. Dali Boh, so bych thak a we telej Wjezy wopacžny Propheta był, sčtož by so stalo, bychmyli so poljepšeli a šwojeho Knesa Słowo a jeho Krej a Šmercž hinał cžesžili, hacž dotal.

Wotucžezje, lubi Němžy, dosž šym kwam rycžak, šze słyscheli šwojeho Prophetu. Dali Boh, so bychmy jeho Słowam posłuchali k Khwalbi a sa Džak šwojemu lubemu Knesej.

35. Čjert nima dosž, ale budže wjazny Artifiklow pschimacž, laj fak hižom s Wocžomaj mikoze, so Čhczenža, pschinarodžene Hryech a Khrystus nicžo neje. To budže junu Restot we Pišmi nastacž a tajka Šwada, te, ko Stadłow, so mohli se šw. Pawołom prajicž: „Słosžje Potajnstwo žno so hłba“; runje jako tež do Prjedka widžesche, so budže po nim wele Sektow nastacž. A jeli so dyrbi Šwjet dljehe stacž, budža sašo, kaž šu Stari cžinili, sa cžlowskej Radu so pytacž a Šalonje a Wulasy postajicž, so bychu Ludži

we Jednoczi teje Wjery sdzerzeli. To tež budze so radzicj, kaž je so predy radziko.

36. Duž so Nichton dźiwacj netreba, dyž budža pod Rhjezorowym Menom Sakasnje a Listy pschecziwo Bohu wujndž. Won to nemože dowobrucj; ale dyrbt mjeste bycž, so su to Skutk, najwoscheho Schibaka we Sswjeczi, Bamža, kiž tolej psches swojich pljechatych Henkstow a Ludakow cžini, so by bes nami Njemzami krawnu Kupel pschihotował a my Konz wšali. A wjerju sam sašo, so jeli so to nebudze stymlej Rhjezorom dokonecž, budze so k turkowskem' dyricž a nam teho na Schiju pojšchyncj. Tam budjemy namykacž te Penesy, kotrej smy Bamžej sa jeho Wotpusk tak dolhe Ljeta dawali k Pokladej pschecziwo Turkam.

37. To je sawjernje wulka a wosebna Wobcžežnosž byla, so su Ludžo na Žiczi a Penesach wuklukani byli. Naschi Predawšchi tajkeho widžili nejšu, a su tola tež tedy dźjelawi Ludžo byli, kiž su slutniwe a cžeske Žiwenje wedli. Nejšu to Pschecžinafojo, Wobžranžy a Wopiwžy byli, kaž my Njemžy, kiž jedyn tak wele skonžujemy, so by to 100 Egyptowcžanam došahało. Łaj schak, schto so we tymlej naschim Mjestacžku stane, džež su wobrachnowali, so so sa Ljeta wjaz hacž 4000 Skotych sa Žeczmen wudawa. Luby, kžemu tajke Pschecžinenje? Wodnjo a w Rozy lijemy do so a pelnimy Brjuch sebi s Piwom. Bychmy-li k Eutowanju tajki Loscht mjeli, kaž k Pschecžinenju, da bychmy sebi sa Ljeta 2 aby 3000 Skotych wulutowacž mohli. Kak wele newosne to precž, schtož so na Wini pschecžini, wosche Piwa? Schto nežada sebi Drasta a druhe newužitne Wježy, kiž so psches Pschekupžow do naschich Krajow woža? Kak wele Penes nesežeru frankfurtske Masžy, wot kotrejež so praji, so kožda 3 Sta Lawšentow s Njemškeje sžele, na Lipschčansku Masžu schče nespomnju. A tola so tolej nesda k Pschitrunanju bycž stym nenusnym Wudawkom sa Drastu, Wino, Piwo a druhe Wježy, kiž beshanibnje pschecžinjamy.

Sawjernje su Richomnižy ste Pschemjemenje nacžinili, a jeli so Boh we swojim Sņjewi tak dale pondže, da budža

nas tak wuzyzacz, so smjejemy ljedom lubu Wodu fwschjed-
nemu Sejtwenju. K temu pschindu schcze Dawki; duz je
Njemsta njetko jara wobczezena a schtrena, kotraj je hewaf
swobodnisha byla, hacz druhe Kraje, Franzowska, Schpanska
a Walska. Ale Dawki a Roboty wobshduja ju s Mozu;
pschetoz Hrjebi so nelehnu, a tak dokho hacz so te haja,
neje mozne, so mohli Schtrafy pschestacz. Chzemy da tez
Kschiz a Hubenstwo nesz a czerpicz, dyz nochzemy wotkasz
swoje Hrjebi. Kak tenje nepishe Augustinus psche Psalm 84,
dzej rjeka: Prawdosz a Mjer so koschitej; wedz Prawdosz,
da smjejesch Mjer, so byschtaj so Prawdosz a Mjer koschitej.
Nechaschli pak Prawdosz lubowacz, da tez nesmjjesch Mjer,
pschetoz Neprawdosz a Nemjer koschitej so tez, Hrjech a
Hrjecha Sda stej swojej. Dokelz njetko neje zana Pos-
kuschnosz, zana Prawda a Haniba bes Ludzimi, runiz wo-
lamy, honimy a sdzержujemy we prawym a neprawym Czasu,
ale Woschnosz melzi f Skosz a hlada psches Porsty, nech
tez so huzischo na nju ledzbliva czini; duz tez budza Kho-
stanja pschindz. Wołacz budzemy, ale Boh nas nesechze
skyschecz, dokelz tez na neho nesmy posluchacz chyli, jako
nas psches swojich Skuzomnikow f Poljepshenju wołasche.
Hrjech chychmy wuwesz, duz saczujmy tez Schtrafu.

38. Schtuž so njetko psches tajke hodne Trosho-
wanja a Eslubnja, noch hnuč dacz, ton wobrocž Pa-
perku a skysch druhl Esud: Bjeda a Poklecžje na Nesmjel-
nych, pschetož jim tez so nesmje zana Smjelnosz dostacz.

Dokelz pak je Njemsta polna tajich Ludzi, da tez budze
psches Nesboze doma pytana a boju so, so budze Njehon
pschindz, kiz budze me (kiz sym dosz ryczal) f wjernemu
Propheczi sczinicz a se wschej Nesmjelnoszju f Njemstej sakha-
djecz, so by Boze Słowo wjerne wostalo a ton kiz smjelny
bycz a Smjelnosz mjecz nochze, Bozi Hnjew saczuk, a
Bozeje Hnady sobu dzjelomny byl.

Gjlschejane pola G. G. Siecki w Budyschini.

Wola F. M. Melchela w Budyschyni su hischeže wusschle:

Nikodemušowe Knižki,

aby Powestwo wot Žiwjenja Jesom Khrysta, kotrej Nikodemuš, Rabbi a Boschi Židowski, wopisał a t. d., swjasane sa 10 Nsl., seschite sa 7½ Nsl.

Nikodemušowe Knižki. To su schelake Bojdanczka, kiž so wot nascheho Sbožnika baja, kiž so lehnje lasuja, hacž runje wjerne nejšu. Wo nich steja tajke a hinajke Wumyšlenczka. Ale schtuž je lasuje, je pschezo ljepsi, hacž by prosny sejožik aby Kharoty hrał.

Thomascha Wilkofskeho Medowe Krepki

stej Skaly Krysťusa Jesusa, aby krotke Słowa teho Napominanja wschitkim Swwjatym a Njeschnikam ljepschemu napisan. 5 Nsl.

Medowe Krepki, to su wjerne medowe Krepki sa dobre Dusche a budže tež pschichodnje sask Wolschewenje do cjlowskich Wutrobom łopacž.

To Ewangelske Sadzerjenje jeneje swjerneje Dusche,

kotraž we Ewucju swojeho Skazjenja ktemu Sbožnikaj kwata, a tež ta Saczucza woľna lubosna Mysl Jesusowa pschecziwo tajkim khubym Njeschnikam we krotkim Rodreehowanju priotstajene, sa 4 Nsl.

Trepna k Heli a Pucž do Paradisa.

Dwoje nusne Wopomnjenje sa Kscheszijanow, to priene wot neho Jana Borsta, to druhe wot neho Dr. Jan. Isak. Rambacha, do wjerkeho pschekozene a snjekotrymi pschickischczanymi Khrlichami wim Inbym Sberbam jako Dat Božeho Džjesza prodate wot Jana Kiliansa, Duchomneho we Kotrež. Drubi Budawł. Sa 2½ Nsl.

Thomascha Kempenskeho schtwore Knihje wot Kchodzenja sa Krysťusom.

Prjeni Sežiwł. Sa 2½ Nsl.

Tute Knibi su staskimi ržanymi wulłimi Břimikami cžičczane, staskimiž je Postilla cžičczana.

D. Valentin Ernst Löschera Zyrkwine Klucze,

aby Rusne Roswuczenja wot kšeserzianskich zyrkwinych a swjatyh Waschnjow a Menow tych Nedželow a swjatyh Dnjow pschekozene wot Adam Gottlob Schiracha, Duchowneho we Budyšinku, njetko snowa swjeru pscheladane a snusnymi Pschistawkami pschisporene. Sa 5 Nsl.

Bojdanczka kwóbudzenju a kpolje- pschenju wutrobny

sa Serbow. — Sa 5 Nsl.

Tute Bojdanczka su wjerne, se Žiwjenja wjate a wele powu-
czaje. Zich Krcž je fruta a čišnje Serbske; ljepiča bač dotal
we žanych hamoserbskich Knijach kuamyskanju neje. Duž móžemy
je kóždemu s dobrym Sswjedomnjom pohwalicz.

Wuczba wot Spoczatka teho Kšeserziansstwa,
aby

Krotke Roswuczenje

wot tych najnusnichich Wuczbow teho Kšeserziansstwa, wošebje sa
tych, kotři kprzenemu Molej k Božemu Blidu hič chzedža.

Wošmy Sakožk. Sa 18 Now.

Woške thčlej Bismow su tež pola neho k dostaczu szehowaze
rjane

Serbske Bješnje:

Hungersti Newesczinski Khyrlusch. — Wandrowski Khyrlusch
a Roža Saronska. — Kwašna Bješnja. — Sczina. —
Znje. — Mandželski Schtant. — Stary Hansch je swójej
Štlu na Wošporksim Hermanku. — Schtyri Serbske Bješ-
nježki. — Ptaczi Kwaš. — Kwalba Burswa.

Kožda sa dwaš Kroschaj.

Dalje wukhadža pola neho wot Mierza 1848:

Serbski Nowinkar.

Tydzenski Czaspis wot tych najwaznichich Podawkow
njetišcheho Czasa.

Wot teho so kóždy Tydzjen 1 listno wudawa, kotrež jeno
5 Now. placzi.